

Womhaj Bóh!

Cyklo 29.
21. julija.

Četnik 5.
1895.

Serbske njeđzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Škmoleskej knihicizisce w Budyschinje a šu tam dostac̃ sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

6. njeđzelu po šwi. Trojicy.

Jap. skutk. 6, 8: Sczěpan pak, polny wěry a mozy, czinjelsche dźiwny a wulke skutki bjes ludom.

Jowle masch s krótkim słowom Sczěpana wopisaneho, kajki muž bě wón po duchu, a što je s Boga w šwojim powołanju a sastojnstwje dokonjał.

Šwjate pišmo ženje wo nim wjele słowow nječini. Čzi, kiž wodženi wot šwjateho Ducha wscho to napisachu, štož mamy w šwojej lubej bibliji stejo, wopisachu wscho do zyla s krótka, ale šochi tak, so jo ničto rjeišcho wěricz njemóže. Šchtóž pak šebi kóždycizke słowcžo s biblije bliže rospomni, temu tež šame tajke krótki słowa wjedza wjele rosprajic̃. Takle ma šo tež s tutymi horka špomnje-nyimi słowami. Respomny šebi je škwilku bliže.

Šchtó bě Šczěpan? Dofelž běchu šo někotři Grichojo na to hóršchili, so jich wobstarne wudowny tak wjele pomozny a dobroty njedostachu, kaž tamne něhdy židowske, powolachu wschitzy japoschtoljo šwoju wošadu ša to na šhromadženje, a wschitzy šhromadženi wušwo-lichu se šo šednich mužow, kotřiž dyrbjachu šo ša wschě čelne naležnosče a potrebnosče šwojich kishescijanskich bratrow a šotrow štarac̃, wošebje pak ša wschěch šhudnych, šhornych a šlabnych.

Jedyn s tychle šednich bě Sczěpan. Kajkeho ducha wón bě, praji nam našch tekst. Wón bě wěriwy muž, mějesche žiwu wěru do šwojeho šbóžnika. Šichi nim bě šebi wón šwój mēr a šwój pokoj namakał, duž wón s zylej šwojej dušchu na nim wišasche. Šola Sczěpana je tež

tak rěkało, kaž pola wschěch wučomnikow našeho Šnješa: Šichi tebi je dobre bycz. Š komu dyrbjal hewak dónč a ša šim druhim dyrbjaj šlědžic̃? Šeniczi ty šy wěcizne žiwny, masch wěcizne žiwjenje ša naš, a s nim naš ty hižo jowle na šemi wobdarisch, pschetož tvoje šłowo je naše šwětlo w tynle čzmołym dole a našcha jeniczka šepjera, hdyž šhablamy; tvoje čželo a tvoja krej pak ša naš ta prawa jědž a to prawe picze.

Šchtóž pak ma do našeho šbóžnika prawu žiwu wěru, tajkeho wón ša to se šwojej mozu wobdari, s tajkej mozu, so móže čžlowjet s nej něšcho wulke munjescz, kajkež by hewak bjes jeho pomozny nihdy ženje dokonjecz njemóhł. To wuhladamy tež na Sczěpanu. Wón czinjelsche dźiwny a wulke skutki bjes ludom. Šchtóž žaneje wěry nima a bjes njeje wostanje, tón tež nihdy ničžo hódne nje-dokonja, duž je našch Šnješ šwojim wučomnikam prajił: Šmějeczje wy wěru, šamu tajku mału, so je na šnadne žonopowe šornjatko podomna, budžeczje tola móž s nej tutej horje rjez: Šbėhni šo! a wona budze šo šbėhnycz.

Sczěpan mějesche tajku wěru a je s nej wulke skutki dokonjał. Ššto mějesche wón ša dželo? Šeho sastojnstwo njebė, so budžišche wschemu ludaj dyrbjal šjawnje předomac̃. Wón mějesche šwojich šhornych, šhudnych, šlabnych kishescijanow hladac̃ a šo ša nich štarac̃. Š to je wón s wulkej prózu a se šwěrnej lubošczu štajnje čzinił. Džen wote dnja bě wón duzy š tajkim šlabnym a šhorym, pschindze do jich domow a šomorkow, šhdze šo š nim a pschinješe jim wschu nušnu potrebu, špóđla pak šobu to prawe šojate šlěkarštwu pscheczimo wschaj šhorošči a šlabošči: lube Šože

šym wašchu sežepliwosć na pruhowanje stajila. Bohu budž džať, so móžu wam to nětko bohacze saplaczić!“

Tuto słowo padže šwěrnemu wučerzej czežo na wutrobu. Kralowa nješmędžesche mēnicž, so je jeho něšcto druhe pschiwjedlo, khiba wutrobne požadanje, ju sažo wohladacž. Těho dla praji wón: „Ach, Wašcha Majestoscž, nusa mje tudy njewjedže. Nješ-šym khibu a nimam žaneje nusy. Sažo pak šlyšchach khibalbu wo Wašchich wyšokich pocžinčach, fiž wot erta k ercže dže hacž k rězy Rheinej, njemóžach žadanju napschecžiwu stejecž, hišcže jónkrócž psched kónzom mojich dnjow wyšoku šeršecžinu sažo wo-hladacž, wo kotrejž ja, jako bē wona hišcže mloda prynzeža, hušto do přědka prajach to, šcštož je wona nětko jako kralowa.“

To bēchu šwěrne słowa, kotrejž bē wučerjowa lubosć prajicž dała. Kralowa šacžuwasche, so bēchu s wutroby wuschle, a wotmolwi jemu: „Ach, Wy seže pschezo so mnu tak derje mēni!“

(Škónčenje pschichodnje.)

Šcšto je tebi twoja njedžela?

Njedžak je pschezo šwěta mšda byla. Ale šcštož Luther wo šwjatym Wótcženaschu praji, so je „najwjetšchi martrať na šwěcže, kotryž je wot kóždeho cžwilowane a njewužitnje wužitwane“, to wo-šebje placži wo najlěpschey dobrocželzy cžlowjestwa, wo njedželi. Šak bywa wona martraťka šchecžijanstwa w domje a šwóšbje, w mēscže a na kraju! A tola sa tu šcškodu druheho lékarštwu njeje hacž to: Budž lěpschi, potom budže lěpje. Šcšto je tebi, luby cžitarjo, twoja njedžela? Je tebi džen woštudly abo džen žohnowanja sa wutrobu a dom, parla a fróna wšchitkich dnjow, twoje dla šcžinjeny a twoje dla wot tēho šnješa žohnowanu přjedy wšchitkich druhich? Wotmolw mi, šcšto je tebi njedžela, potom čžu tebi prajicž, kajtēho ducha džěcžo ty šy!

Njedawno mi wšchědny džělacžer to wotmolwjenje da — krótkē šdychowanje, fiž k rosmyšlěnju wabi: „Ach, šak wjele kšěšišcho šo mi njedžela minje hacž kóždy drugi džen!“ Na tym šamym dnju wot knjenje na to praščenje hinašche wotmolwjenje dostach: „Ach, ja njewēm, šak dyrbyju lubu dolžu njedželu pschecžinicž“, to rēka jasnje: — „šabicž.“

A my derje wēm, so šu podomne myšle tež pola naš domjaze a so ma ta knjeni wjele jenaf šmyšlěnych towaršchow a towaršchlow w našchim cžasu, šotšiz wšchitzy njewjedža, šcšto dyrbyja s tej dobrocželku, s njedželu šapocžecž.

Šdžěž pak njedžela šwóšbu wokoło woltarja šhromadži, tam wutroby šhromadže šwjasa a žohnuje dom a šwóšbu, tam cžini wutroby a domy cžerstwe a šwobodne, wješele a šbóžne.

Němški pučžowatški přědar jedyn džen k šamotnemu dworej šarmarja šrijedža w lěšu pschidže. Wóšry bēchu wšchitzy domjazy k Wožej šlužbje šhromadženi; a jako bēšche přědar škónčiz, šarmar wšchón huuty ruzy wupšchestrē a jeho wopšchija s džaknymi šlowami: „To je nětko“, praji wón, „po 32 lětach přēni wješeły džen w zušym kraju.“ Přēni wješeły džen w 32 lětach njedželow parowazyh.

Kajke wohašbjaze wotmolwjenje sa wšchitkich tych ludži, fiž bješ njedželšeho žohnowanja psches šwēt džēja a tu dobrocželku cžlowjestwa, njedželu, najwjetšchu martraťku šwěta cžinja.

To je najwjetšcha mēra sa móž a hódnosć cžlowjeka, luda, hdyž sa tym hladamy, šak šo njedžela a šwjaty džēn šwjecži, šak šo wo njedželi myšli. Š njedželu padnje šawožl, na kotrymž derjehicže luda wotpocžuje; šwóšba, lud, cžlowjek, kotryž njedželu wjazy njecžecži, hinje a mrēje na cžēle a na dušchi. To přēduje nam pschišlowo našchich wóžow a historija našcheje šašdženosče jo dopokaže: „Njedžela cžini tydžen, cžini žiwjenje; bješ njedžele žadyn džělawy džēn, žane žohnowanje!“

Těho dla šu štajnje wulzy mužoyo wážnosć njedžele sa našche žyle tudomne žiwjenje pošnali a krašnosć njebjesčeho dara w kšer-šuschach a wobrašach krašnje wulhwalili.

Šo cžěmnych dnjach tež sažo škónčzne dny našchemu ludej, našchemu cžasēj šesthadžēja, hdyž šebi prawe wotmolwjenje na to praščenje da: „Šcšto je tebi njedžela?“ a po tym cžini.

Jenož šabyła.

Kanzlajški pschedšyda B. lētne prošdniny k temu wuži, so by je šwojej mandželškej šapucžowal. Šwoje šti džěcži domjedžeshtaj wonaj do Noweje Wšy, k žoninymaj štaršchimaj, na šchulu.

Štarymaj bēšche w wobkšadže s džěcžimi, šak by šo jimaj mlodosć wrócžila.

Přēni wječor šedžesche šary wučer W. wó štwje. Na šlinje mējesche w šakšwežkach najmješšche džěcžatko, šakle pol lēta šturu šretelku. Šchyrilētny Dta a šchěšcžlētna Lenka psched nim štejeshtaj a na šotšicžku hladašhtaj, kotraž bēšche twjerdže wušnyla.

Džěd trubku s huby wša a praji: „Šdyž wowka nětko šretelku do kóža ponješe, potom porucžtej to džěcžo do šchita jandželow. Ša čžu rad šlyšhecž, kajke šchucžki je waju macž nawucžila.“

„Do šchita jandželow, džědo!“ wotmolwi Dta. „Wo tym nam macž ničžo prajila njeje.“

„Ničžo prajila!“ Šrudnje šary muž na šwoju žonu pohlada, kotraž runje wječer na šlido šestaja. „Nještej wóž žanu modlitwu špěwaloj, přjedy hacž štej wušnyloj?“

„Nē, džědo, nē“, šnapschecžiwu Lenka. „Šowjedaj ty nam něšcto wo jandželah.“

„Wóž wošhej džěcži!“ šdychowasche šary džěd.

Potom šapocža jimaj powjedacž wo Wóžu w njebjeschach, wo šnješu šesufu, wo jandželah, kotrychž Wóž jako pošlow na šemju šcžele, so bychu ludži psched štrachotami šakšowali, wošebje džěcži.

Džěcži wšchey nutrnej se šwěcžazymi wócžkami pošluchaschtej. Šako bēšche džěd dopowjedal a šako wotucžazu šretelku šwojej žony poda, praji Lenka: „D džědo, šak rjenje to šlinčzi!“

To macž wšchitko wjedžala njeje. Čžeho dla jej nješšy ženje wo tym powjedal?“

„D haj, wjedžala je to macž. Wona je jenož šabyła.“

„Wóž čžemoj ju na to dopomnicž, hdyž sažo pschidže“, praji Dta.

„Šowjedaj wjazy džědo“, prošesche Lenka.

„Šowjedacž nětko ničžo wjazy njecham, ale wóž dyrbitaj džēnža wječor hišcže šchucžku nawuknyč, kotruž móžetēj wječor špěwacž, přjedy hacž lehnycž džetēj.“

Šchezo sažo jimaj džěd šchucžku špěwasche: „D šesju, moja pata, mi k pschikšwanju data, šhrēj twoje šurjatto atd.“ doniž ju šamej s hlowy nješpěwaschtej.

Wječor wot wječora dyrbjesche džěd džěšcžomaj wo šnješu šesufu a jandželah powjedacž. Wonej šo napošluchacž njemžeschtej.

Štaršchey šo wrócžishtaj a džěcži bēchu sažo s nimaj domach w wulkim mēscže.

Šako bēšche knjeni B. najmješšchu do kóža položila a druheju do kóža honjesche, praji Lenka: „D macži, džěd je namaj šak rjenje powjedal wo šnješu šesufu a jandželah. Wóž šmój tež nawukloj šo modlicž. Džěd praji, so šy ty to wšchitko wjedžala, so šy jo jenož šabyła. Ale nej wērno, nětko budžesch jo sažo wjedžecž a tež namaj wo tym powjedacž?“

Macž šo wšcha šacžerwjeni. Škónčnje praji:

„Šaj, lubej džěcži; džěd ma prawo. Ša šym to wšchitko wjedžala, ja šym jenož šabyła. Nětko pak wjazy nješabudu.“

„Ach haj, macži“, Dta praji, „nješabudž wjazy. Šewal lubi jandželjo wotēndu a naš wjazy njewobarnuja. Nětko bēchu pschezo pola naš.“

„Šomhaj Wóž“ je wot nětko niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchěch pschēdawařnjach „Ššerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na šchtwórcž lēta placži wón 40 np., jenotliwe cžišla šo po 4 np. pschedawaju.